

Til lovforslag nr. L 47. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 13. marts 2002

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v., lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om børnepasningsorlov

(Udvidelse af barselorloven og ændring af børnepasningsorloven)

[af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 24 ændringsforslag til lovforslaget. Beskæftigelsesministeren har stillet 15 ændringsforslag, og Kristelig Folkeparti har stillet 9 ændringsforslag.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. januar 2002 og var til 1. behandling den 23. januar 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Lovforslaget blev sendt i høring samtidig med fremsættelsen. Den 1. februar 2002 sendte beskæftigelsesministeren de da indkomne hørings svar og et høringsnotat med en opsummering af hørings svarene til udvalget og den 8. marts 2002 de senere indkomne hørings svar til udvalget. Herudover har beskæftigelsesministeren den 11. marts 2002 sendt økonomi- og erhvervsministerens testpanels vurdering af lovforslaget til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Adoption og Samfund,
Akademikernes Centralorganisation,
Katja Dyngbo, Greve,
Finanssektorens Arbejdsgiverforening,
Flerlingeforeningen Freja,
FTF,

Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske,
Landsforeningen til støtte ved Spædbarnsdød,
RestaurationsBranchens Forbund og
Camilla Hjort Stræde, Søborg.

Beskæftigelsesministeren har over for udvalget kommenteret henvendelserne. 2 af henvendelserne og beskæftigelsesministerens kommentarer hertil er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

Adoption og Samfund,
Finanssektorens Arbejdsgiverforening,
Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske og
Camilla Hjort Stræde, Søborg.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 31 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Samråd

Udvalget har stillet 4 samrådsspørgsmål til beskæftigelsesministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et samråd den 27. februar 2002. Beskæftigelsesministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der dannede baggrund for besvarelsen.

3. Adoptivforældres barselorlov

Beskæftigelsesministeren har, for så vidt angår adoptivforældres muligheder for barselorlov, oplyst, at der er tale om komplicerede sammenhænge mellem forskellige regelsæt på Justitsministeriets og Beskæftigelsesministeriets område. Det er ikke muligt – uden grundigere overvejelser, hvori også Justitsministeriet skal inddrages – at udarbejde forslag om ændringer i retstilstanden.

Beskæftigelsesministeren har tilkendegivet, at der vil blive set nærmere på spørgsmålet, herunder taget en grundig diskussion med Justitsministeriet om, hvordan en hensigtsmæssig fastlæggelse af den fremtidige retsstilling for adoptanter kan ske.

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af beskæftigelsesministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Et *femte mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten er naturligvis enige i lovens intentioner. Børnefamilier har brug for mere tid, især i barnets første levetid. Imidlertid er lovforslaget behæftet med så store mangler, at lovforslaget i sin helhed bør forkastes. Lovforslaget er endvidere kringlet formuleret og vil i visse sammenhænge give anledning til fortolkningstvivl.

Samtidig med Folketingets behandling af lovforslaget har den offentlige debat tydeliggjort allerede eksisterende problemer for kvinder i barselsituationen. Blandt andet er det af HK blevet påpeget, at ulovlig fyring af gravide kvinder stadig er et markant og måske endda også stigende problem. For S, SF, RV og EL er det derfor afgørende, at enhver ændring af eksisterende regler på området understøtter den fortsatte kamp for ligestilling mellem kønnene, og det er derfor beklageligt, at lovforslaget mindsker fædres nuværende rettigheder i forbindelse med barsel. S, SF, RV og EL vil i stedet foreslå, at antallet af barseluger forbeholdt faderen udvides, således at ændringerne i loven reelt kan medvirke til at ligestille forældrene.

S, SF, RV og EL ønsker, at en udvidelse af barselorloven fungerer som en mulighed for forældrene. Den ønskede fleksibilitet afhænger i særlig grad af, hvorvidt forældre har adgang til pasningsmuligheder. I bemærkningerne til lovforslaget forventer regeringen en decideret besparelse på de kommunale budgetter, og intet sted er et fortsat krav om pasningsgaranti nævnt.

S, SF, RV og EL ønsker, at pasningsgarantien udvides til samtlige landets kommuner, og at forældre i forbindelse med barselorloven således har sikkerhed for at kunne få børn passet fra 6-måneders-alderen. Herudover foreslår regeringen som konsekvens af lovforslaget, at de nuværende muligheder for at holde børnepasningsorlov bortfalder, idet børnepasningsorloven foreslås helt afskaffet. Afskaffelse af børnepasningsorloven vil måske særligt udgøre et problem for flerlinge-forældre, men begge forhold mangler den valgfrihed og fleksibilitet, familierne kunne ønske.

I lovforslaget sondres mellem forældre i beskæftigelse og forældre i ledighed. Denne sondring er overhovedet ikke relevant i denne sammenhæng. Såvel den aftalebaserede som den retsbaserede udskudte orlov skal således kunne

afholdes uafhængigt af beskæftigelse/ledighed. Det er samtidig dybt beklageligt, at en del af den udskudte orlov kan bortfalde ved ny beskæftigelse, hvad der åbenlyst vil skabe problemer for den enkelte forælder. Hele spørgsmålet om udskydelse svækker den enkeltes mulighed for at overskue konsekvenserne på grund af de bebudede forhold ved ledighed og jobskifte. Det er endvidere uklart, hvorledes forholdene er omkring afvikling af orlov på deltid, idet deltidsorlov forudsættes etableret ved aftale med arbejdsgiver.

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre henviser i øvrigt til de to beslutningsforslag nr. B 10 og B 11 og det forslag om en gradvis forlængelse af barselorloven, som den tidligere regering forhandlede med Folketingets partier før valget.

Et *sjette mindretal* i udvalget (KRF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretal stillede eller tiltrådte ændringsforslag.

Kristeligt Folkeparti kan støtte lovforslaget, fordi det er en økonomisk forbedring for småbørnsfamilierne. Partiet havde dog gerne set, at det også var en tidsmæssig forbedring. Kristeligt Folkeparti har prøvet at rette op på dette ved at stille ændringsforslag om opretholdelse af børnepasningsorloven. Det er der ikke flertal for.

Kristeligt Folkeparti mener, at barselorlov først og fremmest har til formål at give mere tid og ro til forældrene og de spæde børn sammen. Derfor har Kristeligt Folkeparti, med en opretholdelse af børnepasningsorloven i mente, foreslået, at barselorloven skal afholdes inden for barnets første 2 leveår. Det er der heller ikke flertal for.

Kristeligt Folkeparti kan tilslutte sig regeringens ændringsforslag nr. 6, der bevirker, at lovforslagets bestemmelse om retsvirkningerne af manglende eller ufuldstændigt varsel udgår af lovforslaget.

Kristeligt Folkeparti kan derimod ikke tilslutte sig regeringens ændringsforslag om en »deltidsforlængelse« af barselorloven. Forslaget er et produkt af finanslovaftalen med Dansk Folkeparti og er i sig selv udmærket, men da finansie-

ringen af den merudgift, fleksibiliteten vil medføre, er kædet nøje sammen med besparelser på udlændingeområdet, kan Kristeligt Folkeparti ikke stemme for forslaget og vil derfor stemme hverken for eller imod dette ændringsforslag.

Kristeligt Folkeparti stiller uden for betænkningen et ændringsforslag om, at 4 uger af den samlede dagpengerebet fortsat skal være reserveret faderen, som det er tilfældet under den eksisterende lov – i modsætning til lovforslagets nedsettelse til kun 2 uger.

Det er Kristeligt Folkepartis holdning, at adoptivforældre i økonomiske sammenhænge så vidt muligt skal stilles lige så godt som biologiske forældre. KRF har derfor forsøgt at formulere ændringsforslag, der sikrede dette. Som det fremgår af et svar fra beskæftigelsesministeren, har ministeriet af juridiske og tidsmæssige årsager ikke kunnet medvirke til at løse problemet. KRF er derfor tilfreds med ministerens mundtlige tilkendegivelse af forståelse for sagen og med den skriftlige tilkendegivelse fra ministeren, hvori det konstateres, at sagen er kompleks, og at man i samarbejde med Justitsministeriet vil arbejde på at løse problemerne.

Kristeligt Folkeparti er opmærksom på, at den forbedrede barselorlov kan forringe kvindernes stilling på arbejdsmarkedet, og det vil derfor have høj prioritet for partiet i fremtiden at finde løsninger,

- der kan fremme fædrenes brug af barselorlov,
- udtrykke solidaritet mellem kønnene og aldersgrupperne på arbejdsmarkedet
- og fremme arbejdsgivernes forståelse for og interesse i at fremme ligestillingen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemningen i Folketingssalen.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (KRF):

Til titlen

1) Titlen affattes således:

»Forslag

til

Lov om ændring af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v. og lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel

(Udvidelse af barselorloven)«

[Konsekvens af, at børnepasningsorlov oprettholdes]

Til § 1

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

2) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 7, *stk. 1, sidste pkt.*, udgår », *stk. 1 og 2*,«.

[Konsekvensændring]

3) *Nr. 2* affattes således:

»2. § 7, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Efter den 14. uge efter fødslen har hver af forældrene ret til fravær fra arbejdet i 32 uger. Forældrene har ret til i stedet at vælge fravær i 40 uger, jf. i øvrigt § 13, *stk. 4*, og § 14, *stk. 5*, i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Beskæftigede lønmodtagere har endelig ret til at vælge fravær i 46 uger, jf. i øvrigt § 13, *stk. 4*, og § 14, *stk. 5*, i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Faderen har ret til at påbegynde fraværsretten efter 1.-3. pkt. inden for de første 14 uger efter fødslen.«

[Mulighed for forlængelse af barselorloven med 8/14 uger og mulighed for faderens forlods forbrug af forældreorloven]

Af et *mindretal* (KRF):

4) I den under *nr. 3* foreslåede affattelse af § 7, *stk. 3*, ændres »9 år« til: »2 år«.

5) I den under *nr. 4* foreslåede § 7, *stk. 4*, ændres »9 år« til: »2 år«.

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og KRF):

6) *Nr. 12* affattes således:

»12. I § 10 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

»*Stk. 5*. Lønmodtageren har ret til at ændre anvendelsen af fraværsretten, hvis nyt varsel afgives inden udløbet af fristen for varsel efter *stk. 1-4 og 9*. Lønmodtageren har ret til at ændre anvendelsen af fraværsretten, hvis der indtræffer omstændigheder, som gør det urimeligt at oprettholde fraværsretten som varslet.«

Stk. 5-7 bliver herefter *stk. 6-8*.«

[Retsvirkninger af varsel om graviditet og barsel]

7) *Nr. 16* affattes således:

»16. I § 10 indsættes efter *stk. 7*, som bliver *stk. 8*, som nyt stykke:

»*Stk. 9*. En beskæftiget lønmodtager, der ønsker at udnytte retten til fravær, jf. § 7, *stk. 3*, skal med 16 ugers varsel underrette arbejdsgiveren om, hvornår fraværet påbegyndes, og om længden heraf. Hvis lønmodtageren ikke varsler sit fravær efter 1. pkt. rettidigt, kan fraværsretten først udnyttes, når det afgivne varsel er udløbet.«

[Retsvirkninger af varsel i forbindelse med udsendt orlov]

8) *Nr. 17* affattes således:

»17. I § 16, *stk. 4*, ændres »barsel eller adoption« til: »fravær efter § 7, *stk. 1-3* og 5-7, og i varselingsperioder efter § 10, *stk. 9*«.

[Beskyttelse under graviditet]

Af et *mindretal* (KRF):

Til § 2

9) Paragraffen udgår.

[Ændring af lov om børnepasningsorlov udgår]

Bet. o. lovf. vedr. ligebehandling af mænd og kvinder m.v.

Til § 3

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

10) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 13, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Faderen har dog ret til at påbegynde dagpengeretten efter 1. pkt. inden for de første 14 uger efter fødslen.«

[Mulighed for faderens forlods forbrug af forældreorloven]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og KRF):

11) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 13, *stk. 3, 1. pkt.*, indsættes efter »efter stk.«: »1 og«, og »§ 16 a, stk. 2« ændres til: »§ 16 a, stk. 1«.

[Mulighed for forlængelse af 14-ugers perioden og konsekvensændringer]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

12) Den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 13, *stk. 4*, affattes således:

»Stk. 4. Forældre, der vælger at holde orlov, indtil barnet er op til 54 uger, har tilsammen ret til dagpenge i 40 uger efter udløbet af den 14. uge efter fødslen, jf. dog stk. 2, 2. pkt. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der vælger at holde orlov, indtil barnet er op til 60 uger, har tilsammen ret til dagpenge i 46 uger efter udløbet af den 14. uge efter fødslen, jf. dog stk. 2, 2. pkt. Dagpengene efter 1. og 2. pkt. nedsættes, således at den samlede dagpengeudbetaling højst kan udgøre det beløb, der ville kunne udbetales for 32 uger.«

[Mulighed for forlængelse af barselorloven med 8/14 uger samt konsekvensændringer]

Af et *mindretal* (KRF):

13) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 13, *stk. 5 og stk. 6*, ændres »9 år« til: »2 år«.

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

37 Udvalgenes betænkninger m.m. (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

14) Den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 14, *stk. 2*, affattes således:

»Stk. 2. Dagpenge til adoptionssøgende ægtefæller ydes i de første 14 uger efter modtagelsen af barnet til en af ægtefællerne ad gangen, bortset fra i 2 sammenhængende uger. Den anden af ægtefællerne har dog ret til at påbegynde dagpengeretten efter stk. 3 inden for de første 14 uger efter modtagelsen.«

[Mulighed for forlods forbrug af forældreorloven]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og KRF):

15) I den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 14, *stk. 4, 1. pkt.*, indsættes efter »efter stk.«: »2 og«, og »§ 16 a, stk. 2 og 3« ændres til: »§ 16 a, stk. 1«.

[Mulighed for forlængelse af 14-ugers-perioden og konsekvensændringer]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

16) Den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 14, *stk. 5*, affattes således:

»Stk. 5. Adoptionssøgende ægtefæller, der vælger at holde orlov i indtil 54 uger efter modtagelsen af barnet, har tilsammen ret til dagpenge i 40 uger efter udløbet af den 14. uge efter modtagelsen, jf. dog stk. 2, 2. pkt. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der vælger at holde orlov i indtil 60 uger efter modtagelsen af barnet, har tilsammen ret til dagpenge i 46 uger efter udløbet af den 14. uge efter modtagelsen, jf. dog stk. 2, 2. pkt. Dagpengene efter 1. og 2. pkt. nedsættes, således at den samlede dagpengeudbetaling højst kan udgøre det beløb, der ville kunne udbetales for 32 uger.«

[Mulighed for forlængelse af barselorloven med 8/14 uger og konsekvensændringer]

Af et *mindretal* (KRF):

17) I den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 14, *stk. 6 og 7*, ændres »9 år« til: »2 år«.

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og KRF):

18) Nr. 8 affattes således:

»8. § 16 a affattes således:

»§ 16 a. En lønmodtager kan genoptage arbejdet i dagpengeperioden i op til 29 ½ time af den normale ugentlige arbejdstid med den virkning, at retten til dagpenge bortfalder for den tid, hvor arbejdet er genoptaget. En selvstændig erhvervsdrivende kan i dagpengeperioden genoptage arbejdet i op til halvdelen af den normale ugentlige arbejdstid med den virkning, at retten til dagpenge bortfalder for den tid, hvor arbejdet er genoptaget. Der ydes nedsatte dagpenge for de dage, hvor arbejdet er genoptaget delvis.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om ret til dagpenge efter stk. 1.««

[Genoptagelse af arbejde ens i hele barselsdagpengeperioden]

19) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

»01. § 19 affattes således:

»§ 19. Anmodning om dagpenge efter dette kapitel skal indgives til kommunen. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om fristen for indgivelse af denne anmodning.««

[Teknisk ændring]

Af et *mindretal* (KRF):

Til § 4

20) Stk. 2 udgår.

[Lov om børnepasningsorlov opretholdes]

Til § 5

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og KRF):

21) I stk. 2 ændres »1. maj« til: »1. juni«.

[Forlængelse af frist for valg af nye regler]

Af et *mindretal* (KRF):

22) Stk. 3 udgår.

[Konsekvens af opretholdelse af børnepasningsorloven]

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (V, DF og KF):

23) Stk. 4 udgår.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 4 og 5.

[Konsekvensændring]

Af et *mindretal* (KRF):

24) Stk. 5 udgår.

[Konsekvens af opretholdelse af børnepasningsorloven]

Bemærkninger

Til nr. 1, 9, 20, 22 og 24

Ændringsforslagene indebærer, at lov om børnepasningsorlov opretholdes.

Til nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indeholder to elementer:

1) Den ene del af forslaget er en konsekvens af regeringens finanslovsaftale med Dansk Folkeparti. Med forslaget får alle forældre mulighed for at forlænge forældreorloven på 32 uger med 8 uger mod, at ydelsen fortsat svarer til de dagpenge, der vil kunne udbetales for 32 uger. Det bliver endvidere muligt for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige at forlænge med yderligere 6 uger (det vil sige med i alt 14 uger) mod, at ydelsen fortsat svarer til de dagpenge, der ville kunne udbetales for 32 uger. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige kan således vælge at forlænge forældreorloven med enten 8 eller 14 uger.

Rammerne for de foreslåede muligheder for forlængelse vil være de samme som efter lovforslagets gældende bestemmelse om forlængelse. Der henvises til lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, og § 3, nr. 1 (§ 13, stk. 4). Heraf fremgår, at den forlængede fraværsret (og dagpengeret) på 40 henholdsvis 46 uger skal holdes i sammenhæng. Forældrene kan holde orloven samtidig, forskudt eller i umiddelbar forlængelse af hinanden. Hvis forældrene holder den samlede fraværsretorlov (på hver 40 eller 46 uger) i forlængelse af hinanden, vil barnet kunne blive mere end de 54/60 uger, jf. dagpengelovens § 13, stk. 4.

2) Den anden del af forslaget betyder, at det bliver muligt for faderen at påbegynde forældreorloven inden for de første 14 uger efter barnets fødsel. Faderen kan f.eks. holde forældreorloven samtidig med, at moderen afholder de første 14 ugers barselorlov. Faderen kan også påbegynde forældreorloven, hvis moderen f.eks. ikke har en dagpengeret. Udnyttes denne mulighed, forbruger faderen forlods af de 32 ugers forældreorlov.

Retten til at begynde forlods på forældreorloven påvirker ikke faderens ret til at afholde de 2 fædreuger i forbindelse med fødslen.

Retten til at begynde forlods på forældreorloven har ikke indflydelse på, at forældrene kan vælge at forlænge barselorloven mod en nedsat ydelse, jf. ovenfor under pkt. 1.

Til nr. 4, 5, 13 og 17

Ændringsforslagene sikrer, at barselorloven skal være afholdt inden for barnets første 2 leveår.

Til nr. 6

Det foreslås, at bestemmelsen i lovforslaget om retsvirkningerne af manglende eller ufuldstændigt varsel (§ 10, stk. 6) udgår af lovforslaget.

Den foreslåede bestemmelse om retsvirkningerne af manglende varsel har givet anledning til en del kritik fra bl.a. de faglige organisationer.

Da området ikke i større omfang har givet anledning til sager eller fagretlige tvister, kan der argumenteres for, at der ikke er et udtalt behov for at fastsætte regler på området. Samtidig kan det anføres, at der er tale om en forholdsvis gennemgribende retsvirkning af manglende varsel – en retsvirkning, som det måske er uhensigtsmæssigt at lovfæste.

Retsstillingen på området vil herefter fortsat være uklar, men formentlig vil man i tilfælde, hvor der opstår problemer på arbejdspladserne, som hidtil søge disse løst pragmatisk.

Til nr. 7

Det foreslås, at retsvirkningen af at varsle afholdelse af en eventuel udskudt orlovsret for sent er, at orloven først kan udnyttes, når det afgivne varsel på 16 uger er udløbet. Det vil sige, at orlovsretten »skubbes« foran det afgivne varsel. Retten til den udskudte orlov fortabes ikke.

Til nr. 8

Ved en teknisk fejl er bestemmelsen i ligebehandlingslovens § 16, stk. 4, om omvendt bevisbyrde i sager om afskedigelse under graviditet m.v. blevet indskrænket til kun at gælde i perioder med fravær fra arbejdspladsen. Dette var ikke tilsigtet. Med ændringsforslaget genoprettes retsstillingen.

Til nr. 10

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3, pkt. 2.

Til nr. 11

Med ændringsforslaget bliver det muligt også i 14-ugers-perioden at aftale med sin arbejdsgiver, at man genoptager arbejdet delvist, og at dagpengeperioden forlænges tilsvarende. Der er desuden tale om konsekvensændringer af ændringsforslag nr. 18.

Til nr. 12

Ændringsforslaget indeholder to elementer. Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 14

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3, pkt. 2.

Til nr. 15

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 11.

Til nr. 16

Ændringsforslaget indeholder to elementer. Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 18

Ændringsforslaget betyder, at mulighederne for genoptagelse af arbejdet under barselorloven gøres ens for hele barselorlovperioden. Det betyder, at det i hele barselsdagpengeperioden bliver muligt for lønmodtagere at genoptage arbejdet i 29½ time om ugen og for selvstændige at genoptage arbejdet i halvdelen af den ugentlige arbejdstid. Dagpengene nedsættes for den tid, hvor arbejdet genoptages delvis.

Til nr. 19

Efter den gældende bestemmelse i dagpenge-lovens § 19 skal man inden 9 måneder efter fødslen henvende sig til kommunen og anmode om dagpenge. Personer, der ikke får løn under barsel, vil typisk henvende sig med det samme for at få dagpenge under barselorloven. I tilfælde, hvor en lønmodtager får løn under barselorloven, kan der gå op til 9 måneder, før arbejdsgiveren henvender sig og beder om refusion af dagpengene.

Med de nye regler, bliver barselorloven læn- gere, og der gives en række muligheder for flek- sibilitet, f.eks. forlængelse og udskydelse af or- lov.

På den baggrund foreslås det, at beskæftigel- sesministeren får bemyndigelse til at fastsætte regler for, hvornår anmodning om dagpenge fra kommunen senest skal indgives. Der foreslås en bemyndigelse, fordi det på nuværende tidspunkt ikke er muligt præcist at angive, hvilken frist det vil være hensigtsmæssigt at indlægge. De mulig- heder, der er for yderligere fleksibilitet i de nye

regler, indtræder efter den 14. uge efter fødslen, og det vil derfor være sandsynligt, at fristen for indgivelse af anmodning fastlægges i relation hertil.

Til nr. 21

Efter lovforslaget får forældre, der får børn mellem den 1. januar 2002 og lovens ikrafttræ- delse, mulighed for at vælge at overgå til de nye regler. Da lovens ikrafttræden er udskudt ca. 1 måned i forhold til den tidsplan, der lå ved frem- sættelsen, foreslås det, at fristen for at indgive ønske om overgang til de nye regler også rykkes en måned. Man skal derfor indgive ansøgning herom til arbejdsformidlingen inden den 1. juni 2002.

Til nr. 23

Med ændringsforslag nr. 3, pkt. 2, bliver over- gangsbestemmelsen i § 5, stk. 4, om muligheden for forlods forbrug af forældreorloven overflø- dig. Det foreslås derfor, at bestemmelsen udgår.

Charlotte Antonsen (V) Anders Møller (V) Irene Simonsen (V) Jens Vibjerg (V) find.

Kristian Thulesen Dahl (DF) Bent Bøgsted (DF) Lars Barfoed (KF) Charlotte Dyremose (KF)

Ole M. Nielsen (KRF) Anne-Marie Meldgaard (S) Bjarne Laustsen (S) nfm. Jan Petersen (S)

Mette Frederiksen (S) Ole Vagn Christensen (S) Ole Sohn (SF) Anders Samuelson (RV)

Søren Søndergaard (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 47

Bilagsnr.	Titel
1	<p>Spm. 1 om baggrunden for, at Videnscenter for Ligestilling ikke er blevet hørt om lovforslaget, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 2 om oversigt over eksisterende muligheder for fravær og økonomisk kompensationen i forbindelse med graviditet, barsel og børnepasningsorlov, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 3 om konsekvenserne af manglende varsling efter de eksisterende regler, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 4 om ministerens uddybelse af lovforslagets § 1, nr. 8, hvor en lønmodtager kan miste al ret til fravær, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 5, om sanktionen for manglende varsling af forventet fødselstidspunkt tager hensyn til det nyfødte barns tarv, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 6 om orlovsuger, der bortfalder, hvis en ny arbejdsgiver ikke er enig i, at orloven skal holdes, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 7 om mulighed for børnepasning, hvis lønmodtageren ønsker at vende tilbage til arbejdsmarkedet f.eks. efter 8 måneder, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 8, om en enlig mor/far i visse tilfælde kan få ret til den fulde barselorlov, til beskæftigelsesministeren</p> <p>Spm. 9, om en ledig, der kommer i arbejde, når barnet er 6 måneder, vil have ret til udskudt barselorlov, til beskæftigelsesministeren</p>
2	Meddelelse om tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Høringssvar og høringsnotat, fra beskæftigelsesministeren
4	<p>Svar på spm. 1 om baggrunden for, at Videnscenter for Ligestilling ikke er blevet hørt om lovforslaget, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 2 om oversigt over eksisterende muligheder for fravær og økonomisk kompensationen i forbindelse med graviditet, barsel og børnepasningsorlov, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 3 om konsekvenserne af manglende varsling efter de eksisterende regler, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 4 om ministerens uddybelse af lovforslagets § 1 nr. 8, hvor en lønmodtager kan miste al ret til fravær, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 5, om sanktionen for manglende varsling af forventet fødselstidspunkt tager hensyn til det nyfødte barns tarv, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 6 om orlovsuger, der bortfalder, hvis en ny arbejdsgiver ikke er enig i, at orloven skal holdes, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 7 om mulighed for børnepasning, hvis lønmodtageren ønsker at vende tilbage til arbejdsmarkedet f.eks. efter 8 måneder, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 8, om en enlig mor/far i visse tilfælde kan få ret til den fulde barselorlov, fra beskæftigelsesministeren</p> <p>Svar på spm. 9 om en ledig, der kommer i arbejde, når barnet er 6 måneder, vil have ret til udskudt barselorlov, fra beskæftigelsesministeren</p>
5	Henvendelse af 6/2-02 fra RestaurationsBranchens Forbund

Bilagsnr.	Titel
6	Spm. 10 om kommentar til henvendelse af 6/2-02 fra RestaurationsBranchens Forbund, til beskæftigelsesministeren
7	Henvendelse af 7/2-02 fra Adoption og Samfund
8	Spm. 11 om kommentar til henvendelse af 7/2-02 fra Adoption og Samfund, til beskæftigelsesministeren
9	Henvendelse af 11/2-02 fra Adoption og Samfund
10	Spm. 12 om kommentar til henvendelse af 11/2-02 fra Adoption og Samfund, til beskæftigelsesministeren
11	Henvendelse af 12/2-02 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening
12	Spm. 13 om kommentar til henvendelse af 12/2-02 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, til beskæftigelsesministeren
13	Henvendelse af 12/2-02 fra Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske
14	Spm. 14 om kommentar til henvendelse af 12/2-02 fra Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, til beskæftigelsesministeren
15	Samrådsspm. A om sikring af de eksisterende rettigheder, til beskæftigelsesministeren Samrådsspm. B om pasningsgaranti, til beskæftigelsesministeren Samrådsspm. C om tidsmæssige forringelser, til beskæftigelsesministeren Samrådsspm. D om ændringer med hensyn til udskydelse af en del af barselorloven, til beskæftigelsesministeren
16	Henvendelse af 14/2-02 fra Flerlingeforeningen Freja
17	Spm. 15 om kommentar til henvendelse af 14/2-02 fra Flerlingeforeningen Freja, til beskæftigelsesministeren
18	Svar på spørgsmål S 775 og S 776 om barselorlov
19	Henvendelse af 19/2-02 fra Akademikernes Centralorganisation
20	Spm. 16 om kommentar til henvendelse af 19/2-02 fra Akademikernes Centralorganisation, til beskæftigelsesministeren
21	Spm. 17 om finansiering af lovforslaget, til beskæftigelsesministeren
22	Spm. 18 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende barselorlov, til beskæftigelsesministeren Spm. 19 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende adoptivforældre, til beskæftigelsesministeren Spm. 20 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende barselorlov, til beskæftigelsesministeren
23	Orienteringsblad fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening
24	Henvendelse af 18/2-02 fra Camilla Hjort Stræde, Søborg
25	Spm. 21 om kommentar til henvendelse af 18/2-02 fra Camilla Hjort Stræde, Søborg, til beskæftigelsesministeren
26	Ændringsforslag til 2. behandling fra beskæftigelsesministeren
27	Udkast til betænkning
28	Henvendelse af 26/2-02 fra Katja Dyngbo, Greve
29	Spm. 22 om kommentar til henvendelse af 26/2-02 fra Katja Dyngbo, Greve, til beskæftigelsesministeren
30	Spm. 23 om forskel i behandlingen af ledige og beskæftigede, til beskæftigelsesministeren
31	Talepapir vedrørende samrådet om samrådsspørgsmål A-D afholdt 27/2-02

Bilagsnr.	Titel
32	Svar på spm. 23 om forskel i behandlingen af ledige og beskæftigede, fra beskæftigelsesministeren
33	Svar på spm. 10 om kommentar til henvendelse af 6/2-02 fra RestaurationsBranchens Forbund, fra beskæftigelsesministeren
34	Svar på spm. 11 om kommentar til henvendelse af 7/2-02 fra Adoption og Samfund, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 12 om kommentar til henvendelse af 11/2-02 fra Adoption og Samfund, fra beskæftigelsesministeren
35	Spm. 24 om teknisk bistand til ændringsforslag om sikring af fuld barselorlov, til beskæftigelsesministeren Spm. 25 om teknisk bistand til ændringsforslag om afholdelse af barselorlov, til beskæftigelsesministeren
36	Svar på spm. 15 om kommentar til henvendelse af 14/2-02 fra Flerlingeforeningen Freja, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 17 om finansiering af lovforslaget, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 18 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende barselorlov, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 19 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende adoptivforældre, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 20 om teknisk bistand til et ændringsforslag vedrørende barselorlov, fra beskæftigelsesministeren
37	Spm. 26 om retsvirkningen af manglende varslings, til beskæftigelsesministeren Spm. 27 om ændringsforslag, der ikke ændrer formuleringen af § 10, stk. 1, til beskæftigelsesministeren
38	Henvendelse af 4/3-02 fra FTF
39	Spm. 28 om kommentar til henvendelse af 4/3-02 fra FTF, til beskæftigelsesministeren
40	Svar på spm. 21 om kommentar til henvendelse af 18/2-02 fra Camilla Hjort Stræde, Søborg, fra beskæftigelsesministeren
41	Spm. 29 om, at genoptagelse af arbejdet forudsætter en aftale, til beskæftigelsesministeren
42	Henvendelse af 7/3-02 fra Landsforeningen til støtte ved Spædbarnsdød
43	Spm. 30 om kommentar til henvendelse af 7/3-02 fra Landsforeningen til støtte ved Spædbarnsdød, til beskæftigelsesministeren
44	Supplerende høringssvar over lovforslaget, fra beskæftigelsesministeren
45	Svar på spm. 24 om teknisk bistand til ændringsforslag om sikring af fuld barselorlov, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 25 om teknisk bistand til ændringsforslag om afholdelse af barselorlov, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 26 om retsvirkningen af manglende varslings, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 27 om ændringsforslag, der ikke ændrer formuleringen af § 10, stk. 1, fra beskæftigelsesministeren
46	Spm. 31 om en mand kan overtage en kvindes barselorlov, hvis hun er førtids- eller invalidepensionist, til beskæftigelsesministeren

Bilagsnr.	Titel
47	Svar på spm. 13 om kommentar til henvendelse af 12/2-02 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 14 om kommentar til henvendelse af 12/2-02 fra Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 16 om kommentar til henvendelse af 19/2-02 fra Akademikernes Centralorganisation, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 22 om kommentar til henvendelse af 26/2-02 fra Katja Dyngbo, Greve, fra beskæftigelsesministeren
48	Supplerende ændringsforslag fra beskæftigelsesministeren
49	Svar på spm. 28 om kommentar til henvendelse af 4/3-02 fra FTF, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 29 om, at genoptagelse af arbejdet forudsætter en aftale, fra beskæftigelsesministeren
50	Evaluering af testpanelets besvarelser
51	2. udkast til betænkning
52	Svar på spm. 30 om kommentar til henvendelse af 7/3-02 fra Landsforeningen til støtte ved Spædbarnsdød, fra beskæftigelsesministeren Svar på spm. 31, om en mand kan overtage en kvindes barselorlov, hvis hun er førtids- eller invalidepensionist, fra beskæftigelsesministeren

Bilag 2

**Henvendelse af 7/2-02 fra Adoption og Samfund og henvendelse af 4/3-02 fra FTF
samt beskæftigelsesministerens kommentarer hertil**

Henvendelserne og kommentarerne er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet.

7. februar 2002

Adoption og Samfund**Vedr. udvalgets behandling af L 47 om
barselorlov m.m.**

Landsforeningen Adoption og Samfund har med stor interesse læst L 47. I praksis rummer forslaget nok for mange adoptivfamilier en forbedring, fordi de fulde dagpenge i 48 uger giver flere adoptanter mulighed for at holde »lang orlov«. Men vi ser det dog samtidig som en forringelse for de familier, der rent økonomisk kunne klare at holde 2 x 52 ugers forældreorlov til 60 % dagpenge.

Herudover ønsker vi at pege på en række forhold og mangler ved lovforslaget, som vi mener er problematiske for adoptivbørn og deres forældre.

Indledningsvis skal vi beklage, at det har skabt nogen forvirring og usikkerhed ved læsningen af L 47, at begreberne »modtagelse i hjemmet«, »overdragelse i udlandet« og »indrejse i Danmark« ikke synes at blive brugt stringent. Derfor er det svært for at kommentere direkte på dette. Et eksempel er overgangsreglerne, hvor man konsekvent bruger ordvalget »modtagelse i hjemmet«, men spørgsmålet er, om det ikke snarere er modtagelse i udlandet eller indrejse i Danmark, hvis barnet eskorteres til Danmark, der menes. Langt de fleste adoptivbørn modtages i dag af adoptivforældrene i afgiverlandet og ikke ved ekskortet til lufthavne i Danmark. Adoptivforældre kan i dag vælge, om de ønsker at påbegynde deres orlov efter indrejsen til Danmark. Adoptivforældre kan i dag vælge, om de ønsker at påbegynde deres orlov efter indrejsen til Danmark med barnet eller efter modtagelsen af barnet i afgiverlandet. Langt de fleste adoptivforældre vælger den sidstnævnte mulighed. Det er også efter modtagelsen af barnet og ikke efter

indrejsen i Danmark, at tildelingen af børnefamilieydelse regnes.

Retskrav på adoptionsorlov

Adoptanter har heller ikke efter det nye forslag retskrav på adoptionsorlov, men skal af amtet pålægges at holde orlov, før adoptionsorloven udløses.

Adoption og Samfund har længe ønsket at få ændret adoptanternes manglende retskrav på orlov. Det forekommer meget modsætningsfyldt, at der stilles store krav til adoptanterne for at blive godkendt, mens der samtidig gennem orlovsreglerne sættes forhindringer op for, at barnet får en god start i sin nye familie. Desværre tager L 47 ikke højde for dette problem.

Et andet aspekt er, at det naturligvis forekommer stødende for retsbevidstheden, at adoptivbørn ikke ligesom biologiske børn har krav på at være sammen med deres forældre i den første tid. Med udgangspunkt i, at barselorloven er til for børnenes skyld, bør der rettes op på denne ulighed, uanset om der i praksis er en generel formodning om, at amternes håndtering af reglerne retter op på manglen på retskrav.

Der er tale om en problemstilling, som Adoption og Samfund har arbejdet for at få ændret igennem længere tid. Foreningen foreslår som udgangspunkt, at adoptanter, der skal godkendes efter adoptionslovens § 4 a, automatisk får retskrav på orlov. Der vil derudover være behov for, at visse andre former for adoption medfører retskrav på orlov. Disse adoptioner kan være vanskeligere at afgrænse, men omfatter f.eks. mange familieadoptioner (over 100) af udenlandske børn. De har samme behov som anonyme adoptioner, men skal ikke godkendes.

Det er vores helt klare opfattelse, at ministeriet må kunne formulere sig ud af dette, så det tydeligt fremgår af § 14, hvem der har retskrav på adoptionsorlov.

Varsling af orlov

I lovforslaget lægges der op til en stramning af de allerede eksisterende varslingsregler. Vi mener ikke, der alene er tale om en præcisering, da manglende (eller ufuldstændigt) varsel betyder, at retten til orlov efter lovens § 7, stk. 1-3, bortfalder. Dette gælder både varslet før forventet fødselstidspunkt (modtagelse af barnet) og varslingsreglerne efter fødslen/modtagelsen af barnet.

Dette kan for adoptivforældre betyder katastrofale konsekvenser:

Varslingsreglen før fødsel/modtagelse af barnet

I sjældne tilfælde har kommende adoptivforældre ikke mulighed for at overholde tremånedersvarslet. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis afgiverlandet springer meget i ventelisten, når afgiverlandet matcher det konkrete barn til adoptivforældrene. (For eksempel hvis der pludselig er en biologisk søskende til bortadoption, som afgiverlandet prøver at placere hos den allerede bortadopterede søskende). Det kan også ske ved formidling fra et helt nyt afgiverland, hvor den formidlende organisation ikke har grundlag for at estimere den forventede ventetid, før der stilles barn i forslag.

Varslingsreglerne efter fødsel/modtagelse af barnet

Her kan adoptivforældre også nemt komme i klemme. Dette gælder især i de – ikke få – tilfælde, hvor adoptivforældrene har langvarige ophold i afgiverlandet. Det vil for eksempel være svært at overholde 8-ugers-varslingsreglen, da adoptionen måske ikke endnu er formelt gennemført i udlandet – det vil sige, at forældrene kan være usikre på, om de overhovedet får barnet med hjem.

Hvis man fastholder stramningerne af varslingsreglerne – så man risikerer at miste retten til orlov – så foreslår vi, at der gives dispensationsmuligheder, når det drejer sig om adoptivbørn. I det mindste bør varslingsreglen efter modtagelsen af barnet ændres til at gælde datoen for indrejse til Danmark og ikke datoen for modtagelsen af barnet (i afgiverlandet).

Beskyttelse efter »omvendt bevisbyrde«-regler

Efter lovforslagets § 1, pkt. 17, vil der fremover kun være beskyttelse mod fyring efter »omvendt bevisbyrde«-reglen under selve orlovsfraværet og i 16-ugers-varslingsperioden for udskudt orlov. Der er altså ikke længere beskyttelse under graviditet eller den tilsvarende periode for adoptanter (hvilket ifølge hidtidig retspraksis er fra godkendelsestidspunkt til modtagelse af barn).

Vi formoder, at der er tale om utilsigtet fejl i forslaget, og håber, at den bliver rettet. Vi vil dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at den manglende beskyttelse kan være et særligt problem for adoptanter. Normalt vil adoptanter kort tid efter godkendelsen skulle indhente arbejdsgiverattester som dokumentation over for det valgte land. Allerede på dette tidlige tidspunkt er de altså tvunget til at gøre arbejdsgiveren opmærksom på adoptionen. Hvis manden efterfølgende fyres, kan det have alvorlige konsekvenser for adoptionen, fordi mange giverlande kræver, at manden har fast arbejde.

Mulighed for supplerende dagpengeperiode

For at sikre, at der i lovgivningen tages hensyn til adoptivbørnene, foreslår vi:

- 1) at der indføres en generel ret til supplerende orlov med dagpenge i den periode, ansøgere er i udlandet for at hente barnet, og
- 2) at der gives mulighed for, at adoptivfamilier, der har modtaget et barn med tilknytningsvanskeligheder, kan få bevilget forlænget barselorlov. Dette vil svare til den forlængede orlov, der i dag kan bevilges efter dagpengelovens § 15, når et nyfødt barn er indlagt på sygehus. Formålet vil også for adoptivfamilier være at sikre et tilstrækkeligt langt samvær i hjemmet efter barnets hjemkomst.

Sekundært foreslår vi, at der indføres en generel regel om, at adoptivforældre får 4 ugers længere orlov efter modtagelsen af barnet, end det er tilfældet i dag for både biologiske og adoptivforældre. Dette vil i længden svare til de 4 ugers graviditetsorlov. Der gennemføres årligt ca. 700 internationale adoptioner.

Tertiært foreslår vi, at der indføres mulighed for efter individuel vurdering at få bevilget supplerende orlov i de få tilfælde, hvor udlandsopholdet er særligt langvarigt.

Afskaffelse af børnepasningsorloven

Desuagtet finanslovsforhandlingernes resultat beklager vi, at muligheden for i alt 1½ års orlov ikke længere er til stede. Hvis den fulde orlovs længde bliver forkortet, mistes valgmuligheden for at have længere tid sammen med barnet. For nogle adoptivfamilier kan dette blive et stort problem, da adoptivbørn qua adoptionen oftest er længere tid om at knytte sig til sine længe ønskede forældre.

Absolut aldersgrænse

Orloven skal ifølge lovforslaget afholdes, inden barnet fylder 9 år. Til Danmark adopteres ganske få børn i en høj alder, men for de få adoptivfamilier, det drejer sig om, kan en sådan absolut aldersgrænse give problemer, da det væsentligste for adoptivfamilien jo er, hvor længe barnet har været i familien og ikke barnets biologiske alder.

Idet vi håber på udvalgets velvillige behandling af de rejste problemstillinger.

På hovedbestyrelsens vegne

Kirsten List Larsen

Næstformand

Spørgsmål 11:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7. februar 2002 fra Landsforeningen for Adoption og Samfund, jf. L 47 – bilag 7.

Svar:

Landsforeningen Adoption og Samfund peger indledningsvis på, at der i lovforslaget er *usikkerhed om anvendelsen af begreberne* »modtagelse i hjemmet«, »overdragelse i udlandet« og »indrejse i Danmark«.

Hertil vil jeg sige, at de to sidstnævnte begreber slet ikke anvendes i lovforslaget. De begreber, der anvendes i lovforslaget, er »modtagelse« og »modtagelse i hjemmet«. At der er to begreber skyldes, at man i relation til reglerne om barselsdagpenge også kan modtage barnet i udlandet (påbegynde dagpengeperioden i udlandet), hvorimod man i relation til reglerne om børnepasningsorlov skal have modtaget barnet i hjemmet.

Jeg har stor forståelse for de bemærkninger, som foreningen har omkring *retskrav på adoptionsorlov*. Og selv om der ikke i lovforslaget sker ændringer i forhold til adoptanters adgang til barselorlov, kan jeg godt forstå, at foreningen i forbindelse med lovforslagets behandling finder det relevant at rejse spørgsmålet.

Jeg vil dog med det samme tilkendegive, at jeg mener, der er tale om en forholdsvis kompliceret problemstilling, der ikke lader sig løse med et snuptag.

Det skyldes bl.a., at der findes forskellige former for adoptioner. Civilretsdirektoratet har oplyst, at man skelner mellem *fremmedadoptioner*, *familieadoptioner* og *stedbarnsadoptioner*. Sondringen har navnlig betydning for karakteren og omfanget af de undersøgelser, der skal iværksættes under adoptionssagens behandling, samt hvilke myndigheder, der skal inddrages i forbindelse med gennemførelsen af adoptionen.

Bl.a. på grund af disse forskellige former for adoptioner er det teknisk og administrativt vanskeligt på kort tid at finde den rigtige (lovtekniske) sondring mellem grupperne, hvoraf nogle skal have ret til barselorlov og andre ikke. Det skyldes bl.a., at der på en række områder er overlap mellem adoptionsformerne.

F.eks. er det som udgangspunkt kun fremmedadoptioner, der skal godkendes (hvilket kan ud-

løse en tilkendegivelse fra adoptionsmyndighederne), men i nogle sager om familieadoptioner (f.eks. plejeforældre) kan der også skulle ske godkendelse. I disse sager vil der dog typisk være tale om større børn, hvor barselorlov ikke relevant. Det er derfor ikke muligt – som foreslået af adoptionsforeningen – alene at anvende adoptionslovens § 4 a (adoptioner, der skal godkendes) som afgrænsning.

Hertil kommer, at man ud over denne gruppe skal have yderligere nogle grupper (der ikke skal godkendes) med, f.eks. nogle grupper inden for familieadoptionsområdet.

Sammenfattende er det derfor min opfattelse, at det på flere områder kræver meget nøje overvejelser at få lavet de rigtige regler omkring adoptanter og barselorlov. Det fremgår for så vidt også af foreningens brev, at man er opmærksom på det komplicerede i problemstillingen.

Jeg vil gerne tilkendegive her, at jeg vil se nærmere på spørgsmålet, herunder tage en grundig diskussion med Justitsministeriet og Civilretsdirektoratet om, hvordan en hensigtsmæssig afgrænsning kan ske.

Jeg vil så tilføje, at jeg mener, at en grundig undersøgelse kan forsvares, fordi vi som ovenfor nævnt ikke med lovforslaget ændrer på adoptanters muligheder for at få barselorlov.

Til foreningens bemærkninger omkring *varslingsreglerne* skal jeg i det hele henvise til det ændringsforslag til lovforslaget, som er fremsendt til udvalget. Tilsvarende gælder for spørgsmålet om *bevisbyrden* under graviditet, barsel og adoption.

Til bemærkningerne om *mulighederne for supplerende dagpengeperiode* vil jeg gerne tilkende, at vi også vil se på det spørgsmål i sammenhæng med den generelle belysning og analyse omkring udformningen af reglerne om barselorlov for adoptanter. Også dette spørgsmål kræver en grundig belysning, f.eks. af, hvad den gennemsnitlige behandlingstid i udlandet er, hvor mange forældre der får ekstraordinært lange perioder i udlandet, m.v.

Endelig vil jeg til spørgsmålet om betydningen af en *absolut aldersgrænse* på 9 år henvise til, at denne grænse svarer til, hvad der gælder for børnepasningsorloven. Jeg finder i øvrigt, at det er en fornuftig øvre grænse for, i hvor lang tid man kan holde barselorlov til sine børn.

Supplerende bemærkninger til FTF's tidligere fremsendte høringskrivelse af 23. januar 2002 til lovforslag om udvidelse af barselorloven

FTF har efter afgivelse af hørings svar den 23. januar 2002 blevet opmærksom på 2 yderligere forhold i lovforslaget om udvidelse af barselorloven, som efter FTF's opfattelse ikke er hensigtsmæssige, og som FTF derfor gerne vil gøre Arbejdsmarkedsudvalget bekendt med.

Fleksibilitet

Med det nuværende lovforslag skal forældre inden 8 uger efter fødslen meddele arbejdsgiveren, om de ønsker at udskyde en del af deres barselorlov, jfr. § 10, stk. 3. Kun én af forældrene har ret til at udskyde 8-13 uger, jfr. § 7, stk. 3. Konsekvensen heraf er, at forældre på et meget tidligt tidspunkt, og længe inden den udskudte orlov afholdes, skal lægge sig fast på, hvem af forældrene der senere skal holde orlov med barnet.

Regeringen har lagt stor vægt på, at barselorloven skal være fleksibel og tilpasses den enkelte families behov. Et synspunkt, som FTF er enig i, men det er FTF's klare opfattelse, at barselorloven på dette punkt ikke lever op til intentionerne.

FTF skal derfor opfordre regeringen til at ændre på denne bestemmelse, således at forældre får mulighed for at afgøre, hvem af forældrene der skal afholde den retsbaserede udskudte orlov på det aktuelle tidspunkt – naturligvis med et passende varsel til arbejdsgiveren. Hermed vil forældrene i langt højere grad kunne tilpasse orloven til familiens aktuelle behov.

Derudover vil en ændring af bestemmelsen være hensigtsmæssig ud fra et ligestillings syns-

punkt, da ændringen sandsynligvis vil indebære, at fædre i højere grad vil benytte den retsbaserede udskudte orlov. Det vil være yderst relevant på FTF-området, hvor arbejdskraftmanglen på kvindearbejdspladserne er et stort problem.

Relationen til overenskomst mæssige rettigheder

FTF skal gøre opmærksom på, at der i forbindelse med muligheden for at forlænge sin barselorlov ud over 52 uger, mod at dagpenge nedsættes tilsvarende, kan opstå en utilsigtet konsekvens i de aftaler om fravær ved graviditet og barsel, der er indgået mellem de offentlige arbejdsgivere og de forhandlingsberettigede organisationer.

Aftale om barselorlov i stat, amt og kommune giver hjemmel til fuld løn under barselorlov m.v., medmindre den ansatte i fraværperioden foranlediger, at retten til dagpenge bortfalder eller nedsættes. Med det nuværende lovforslag vil dette umiddelbart betyde, at såfremt en offentligt ansat ønsker at forlænge sin barselorlov ud over de 52 uger med reduceret dagpengebeløb, kan det have som konsekvens, at den ansatte dermed mister retten til fuld løn også i den foregående periode.

Da FTF må antage, at lovforslaget er ment som en forbedring, skal FTF pege på, at der i loven eller i bemærkningerne tages højde for denne situation, således at konsekvenserne af gennemførelsen af lovforslaget om forbedret barselsregler ikke forringer de vilkår, der allerede er gældende for offentligt ansatte.

Med venlig hilsen

Jens Kragh
Direktør

Spørgsmål 28:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 4. marts 2002 fra FTF, jf. L 47 – bilag 38.

Svar:

Til spørgsmålet om fleksibilitet (udskudt orlov) vil jeg gerne henvide til samrådsspørgsmål D og min besvarelse heraf, som er oversendt til udvalget.

Heraf fremgår nogle af de afvejn timer og hensyn, som ligger bag opdelingen mellem retsbaseret og aftalebaseret udskydelse, som ligger i regeringens lovforslag.

Med forslaget til en forlænget barselorlov giver vi forældrene en række muligheder for fleksibilitet, som de ikke har med de gældende regler. Det er selvfølgelig altid muligt at pege på områder, hvor yderligere fleksibilitet kunne ønskes, men der er altså også en række – modsatrettede – hensyn at tage, f.eks. til arbejdsgiverens muligheder for at tilrettelægge arbejdet. Ønsker om mere fleksibilitet må holdes op imod

disse hensyn. Og her mener jeg så, at vi med lovforslaget og de fremsendte ændringsforslag er landet på et fornuftigt niveau.

Til spørgsmålet om relationerne til overenskomstmæssige rettigheder vil jeg godt mere generelt henvide til min besvarelse af spørgsmål nr. 13.

Til spørgsmålet om forholdene for offentligt ansatte skal jeg bemærke, at efter varslingsreglerne vil man 8 uger efter fødslen skulle underrette arbejdsgiveren om, at man vælger at forlænge sin fraværsret med 8 eller 14 uger. Men der er ikke i lovforslaget nogen bestemmelse om, at dagpengereduktionen skal ske på et bestemt tidspunkt under orloven, f.eks. ved udløbet af de første 14 uger.

Det er således min opfattelse, at reduktionen af dagpengene kan ske på et hvilket som helst tidspunkt i forældreorlovsperioden, og at man f.eks. kan vente med at få dagpengene nedsat til udløbet af en periode med løn.